

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO
KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.
Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{20}$ strani 5 K, $\frac{1}{40}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren po-
pust.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Razpust deželnega zbora.

Ta čas se po drugih deželah posvetujejo deželni zbori. Povsod se ponavlja debata o volilni reformi, na to pa se rešuje nujne deželne potrebe. Dežela Kranjska je osirotela, ker so se njenega ljudstva zastopniki sami odpovedali svojih pravic in onemogočili delovanje deželnega zbora.

Običajna in postavna doba delovanja tega deželnega zbora je minula in pričakovati je v kratkem razpust deželnega zbora s primerno odredbo novih volitev. Na zimo se bodo vršile po starem deželnozbornem volilnem redu nove volitve, ki naj prineso v deželni zbor novih mož in premembo strankarskega razmerja.

Za vse napredne stranke, med katere se opravičeno šteje tudi agrarna struja, bo trd boj. Vsa sredstva klerikalizma so v cvetu, duhovščina od kaplana dol do škofa je pripravljena. Spovednica in prižnica bosta storili svojo dolžnost.

Ni treba popisovati, kake neizmerne važnosti je za kmeta deželni zbor. Lahko rečemo, da je pomen državnega zbora zanj veliko manjši. Prav tako jasno je, da treba kmetškega in naprednega zastopstva. Treba ga ni le kmetškemu stanu, temveč vsi deželi, da ne postane pašalik klerikalizma. Proti klerikalizmu bodo morale skupno nastopati vse napredne struje in naj si so drugače tudi si nasprotujoče.

Somišljenike pozivljamo k delu in opomnimo, da delaj vsak v svojem okraju in naj ne čaka, da prideta poziv in rešitev od drugod. Nujno bo treba velikega shoda v Postojni. A do tedaj se ne sme čakati, ampak agitacija mora že biti v tiru in cvetu.

Politične vesti.

Narodna delavska organizacija je razširila svoj delokrog s Trsta v Pulj. Le-tam se je vršil zadnjo nedeljo velikanski ustanoven shod. Razredni interesi delavstva naj bi našli v mladi, a življenja polni delavski organizaciji krepko zastopstvo, da preneha naš slovenski sin za boro mrvico tlačaniti tujcu.

Goriška deželnozborna volilna reforma je sankcionirana. Slovenci bomo v manjšini, dokler ne priborimo trgovsko zbornico. Zato je pa še posebno pozdravljati živahno delovanje slovenskih naprednjakov za obrt in trgovino. V Gorici veliko tovarno mila.

Ljubljansko I. državno gimnazijo hoče vlada prav po salomonsko presekati na dva dela: en slovenski in en „nemški“. Nemški naj bodo „a-razredi“. V teh „a-razredih“ pa je tudi večina slovenska! Voditelj „nemškega“ oddelka bo neki Pučko, čisto navaden nemškutar in znan po tem, da je pri izpitu šele tretji pot priplezal na kopno; slovenske oddelke pa bo vodil katehet dr. Svetina. Ravnateljstvo imenovanje je torej odloženo. Nemci imajo višjo gimnazijo v Kočevju, ki je prazna, in zdaj dobe za malo peščico Nemcev še eno celo gimnazijo! Značilno je, da so klerikalci z ustanovitvijo te nemške trdnjave v Ljubljani — zadovoljni. So že napravili kako kupčijo!

V nagodbenih pogajanjih pade te dni odločitev. Državni zbor se otvori 10. oktobra.

Na Ruskem se vrše državnozborna volitve. Vlada napenja vse moči, da zmagajo stranke „mirnih“ proti „revolucionarcem“. Med slednjimi so najboljši sinovi Rusije. Če bi prišli do vlade, bi pač izgubili revolucionarni značaj.

Domače vesti.

Iz sodne službe na Notranjskem. Okrajni sodnik v Cerknici gosp. Rudolf Perše je postal sodni svetnik. Sodni adjunkt v Postojni gosp. Anton Mladič je imenovan za okrajnega sodnika v Šmarjah pri Jelšah na Štajerskem. Sodni adjunkt v Ilirski Bistrici gosp. dr. Mirko Grasselli je premeščen v Ljubljano. Za sodne adjunkte so imenovani avskultantje gg.: Anton Avsec za Postojno, Ivan Sinkovič za Ilirsko Bistrico in dr. Jožef Drobnič za Cirknico.

Davkar v Senožečah je postal g. Rud. Debeljak, c. kr. davčni kontrolor v Ljubljani in preje tudi v Postojni.

Zahvala. G. dr. Viktor Gregorič iz Senožeč je naklonil ljudsko-izobraževalnemu društvu v Dolenjivasi 11 knjig ter plačal kot podporni član 4 K. G. dr. Fran Šturm je podaril 1 letnik „Dom in sveta.“ Odbor izreka za to obema najsrčnejšo zahvalo.

Šolske vesti. Učiteljem francoščine na tukajšnji meščanski šoli je imenovan g. ravnatelj Jos. Brinar in učiteljem godbe (gosli in glasovir) g. kapelnik Lovro Kubišta.

Na meščanski šoli v Postojni se je vpisalo letošnje šolsko leto v 1. in 2. razredu 58 učencev. To je vsekako povoljno število, posebno ako se pomisli, koliko več dečkov bi se oglasilo iz tujih krajev, ako se ne bi bil pred meseci pojavil legar. To nam pa tudi

najbolje spričuje, kako potrebna je bila za Notranjsko ustanovitev tega učilišča.

„Družba sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani bi bila rada deležna tudi letošnje vinske trgatve. Znano nam je, da trpi vinogradnik veliko truda, znoja in žrtev, predno spravi pod streho svoj pridelek. Ko pa je to storjeno, pozabljen je trud, veseli se sadu svojega dela. Tu pa naj se spomni i velikega narodnega delavca, na „Družbo sv. Cirila in Metoda“ in pevajoč v hramu, položi dar i slovenski prosveti, katero čini naša družba, domu na altar!

Načelstvo „Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani“, reg. zadruga z omej. zavezo sestoji iz sledečih gospodov: Josip Lenarčič, t. č. predsednik; Ivan Knez, t. č. podpredsednik; Oton Bayr, dr. Fran Windischer, dr. Gregor Žerjav, t. č. odborniki. To prvo načelstvo vrši posle občnega zbora.

Za Sokolski dom v Postojni so darovali: gospa Ivanka Jurca nabrala v hotelu „Ribnik“ pri medvedovi večerji 14 K; trije balincarji v „Tihi dolini“ darovali 1 K 20 v. Pri zadnjem izkazu daril iz Studenega naj se bere tudi med darovalci ime gosp. Ivan Vidrih in g. Al. Kobal, ki ste jih zadnjič izpustili.

Redne pevske vaje pevskega društva „Postojna“ se vršijo vsako sredo in petek od 8.—9. ure zvečer v čitalniški sobi pod vodstvom kapelnika gosp. Lovro Kubišta. Gospodje pevci se prosijo, da prihajajo točno in polnoštevilno k pevskim vajam. Odbor.

Listek.

Moj stric Julij.

Prevod iz francosčine.

(Konec.)

Zapiskalo je k odhodu. Na krovu smo bili, ko se je ladija pomikala ven na odprto morje, čigar površina je bila gladka in ravna, kakor plošča iz zelenega mramorja. Ponosna sreča nas je navdajala, ko se je počasi odmikalo obrežje, čuvstvo, ki se v takih slučajih rado polasti onih, kateri malo potujejo.

Moj oče se je samozavestno vzravnal po konci v svoji stari suknji, iz katere smo še to jutro z največjo skrbnostjo spravili madeže, da je dišala po bencinu. Ta vonj, ki sem ga tako dobro poznal od naših sprehodov, je vzbujal v meni praznične občutke.

Na krovu smo opazovali dve elegantni dami, katerima sta dva gospoda podajala ostrige. Star, raztrgan mornar je odpiral školjke z nožem, gospoda sta jih jemala iz njegovih rok ter sta jih dajala damam. Te so jih použile na okusen način, prijele so jih s finim žepnim robcem, nagnile malo glavice, da si ne omadežujejo obleke, izsrkavale hitro vsebino ter metale prazne lupine v morje.

To okusno zauživanje je očitno zapeljalo mojega očeta. Približal se je materi in sestrama ter rekel:

„Ali ne bi tudi pokusili ostrige?“

Sestri sta takoj odgovorili da, a mati, ki je premislila, da bo to stalo nekaj denarja, odklonila je rekoč:

„Bojim se, da si pokvarim želodec. Daj jih otrokom, a ne preveč, da ne zbole.“

Potem se obrne k meni ter reče: „Za Josipa to ni, dečkov ne smemo razvajati.“

Ostal sem pri materi, a na tihem sem se hudoval nad storjeno mi krivico. Sledil sem očetu z očmi in videl, kako ponosno pelje svoje hčere in zeta k staremu razcapanemu mornarju.

Oni dve dami sta bili že odšli in oče je razlagal mojima sestrama, kako se je treba vesti pri zauživanju ostrig, da se vsebina ne razlije; sam jima je hotel to pokazati in vzel je školjko v roke. Skušal je posneti one dame, a pri tem je razlil tekočino po svoji suknji in slišal sem, kako je moja mati zamrmrala:

„Bolje bi bilo se zadržati pri tem opravilu mirno.“

Naenkrat se mi je zdelo, da postaja moj oče nemiren. Stopil je par korakov nazaj ter ostro pogledal svoje sorodnike, ki so stali krog starega moža, oblečenega v umazano suknjo, potem se je naglo vrnil. Zdel se mi je bled in imel je prestrašen izraz na

Gospod Lovro Kubišta, tržki kapelnik izda v kratkem svojo novo skladbo „Slovenska četvorka“ po narodnih motivih. Priredil jo je za orkester, glasovir in godala. Ker se nahajajo v isti melodije le slovenskih narodnih popevk in koračnic, in ker smo enake dosedaj pogrešali, zato bo taista dobrodošla vsim narodnim društvom, osobito pa godbam.

G. Anton Mladič, c. kr. sodni adjunkt v Postojni, je imenovan sodnikom za Šmarje pri Jelšah na Štajerskem. Kakor se veselimo njegovega imenovanja in mu k taistemu iskreno častitamo, vendar obžalujemo njegov odhod iz Postojne, kajti ž njim izgubimo značajnega, vzornega in narodnega uradnika, kakoršnih žalibože pogrešamo v Postojni. Bil je zvest podpiratelj vseh narodnih društev in prireditev ter večletni odbornik in predsednik Narodne čitalnice, občinski odbornik, odbornik raznih narodnih društev i. t. d. Štajercem k pridobitvi tako značajnega moža, le častitamo.

Veliko volkuljo, ki se je že dalj časa klatila po notranjskih gozdovih, je vstrelil na Novem svetu pri Hotederšici lovec Matija Weithauser ml.

Od Pivke. Dopisnik Domoljuba št. 38 še vedno toži o njemu nepovoljnih razmerah na postaji v Šent Petru. Omenja pa tudi, da je c. kr. okraj. glavarstvo že zahtevalo redarja. Če je okr. glavarstvo redarja zahtevalo le na podlagi fanatičnih tožba, zaradi naprednjakov in gospodov uradnikov, pač ni potreba redarja. Če pa dopisnik „Domoljuba“ ve povedati, kake so razmere v narodnem hotelu, bi posestnica hotela

prav hvaležna bila, da ji blagovoli pojasniti dopisnik njemu neugodne razmere osebno ali pa pismeno. Nikakor pa ni na mestu, da se narodni hotel na postaji v slabo luč postavlja. O marsikaterih nepovoljnih razmerah bi zamogli pisati v klerikalnem taboru. S pričami moramo dokazati, da se je neko nedeljo prav veselo plesalo v neki „klerikalni gostilni.“ Nimamo prav nič proti temu, da se mladina zabava in veseli. Zamoglo bi se pa dopisniku „Domoljuba“ marsikaj na štiri oči povedati. — Pustimo to malo vredno pričkanje na strani. Omeniti pa hočemo nekaj bolj važno stvar. Znano je tukaj na Pivki, da se potepa, vlači po okolici neki Grandetov Tone iz Ostrožnega brda. Ta človek že vse poletje vznemirja vasi v okolici Št. Petra, Vrem in v Istri. Kakor se čuje, je človek pred kakima dvema letoma ušel iz prisilne delavnice in je tudi vojaški begun in ima na hrbtu tudi vže večleten prestali zapor. Od meseca majnika do sedaj je ta predrznež izvršil več vlomov in napadel nekega posestnika na isterski meji, pa tudi ženske na polju baje niso varne pred nasilstvi. Vsa prizadevanja naših vrlih orožnikov so bila do sedaj nevspešna, ker se ga ljudstvo boji izdati. Krivo je pa tudi to, da na postajah primanjkuje orožništva. Želeti bi bilo, da bi vsaj na najbolj važnih postajah, kakor je Divača, Šent Peter, Senožeče, Vipava in Postojna orožništvo polnoštevilno in dobro izurjeno bilo. Nekoliko bi pripomoglo, da se taki nevarni ljudje vlove, če bi orožniki bili več časa na eni postaji, da bi se mogli s krajev-

obrazu. Šepetaje reče materi: „Čudno je, kako je mož z ostrigami podoben Juliju.“

Nejevoljna vpraša mati: „Kateremu Juliju?“

Oče odgovori: „No, mojemu bratu; če ne bi vedel, da živi v Ameriki v dobrih razmerah, mislil bi, da je on.“

Vsa razdražena sikne mati: „Ti si norec! Kako moreš govoriti tako bedasto, če veš, da ni on!“

Moj oče ostane trdovraten: „Poglej ga sama, Klarisa, ljubše mi je, če se prepričaš z lastnimi očmi.“

Vstala je in stopila k svojima hčerama. Tudi jaz sem opazoval moža pazljivo. Bil je star, umazan, poln gub, očesa ni odmaknil od svojega dela.

Ko se je mati vrnila, videl sem, da se je tresla. Hitro je rekla: „Zdi se mi, da je on. Pojdi, poizveduj pri kapitanu. Pa bodi previden, da nam malovrednež ne bo morebiti še za nadlego.“

Oče se je oddaljeval in jaz sem mu sledil, čudno razburjen.

Kapitan, mož poln samosvesti, z dolgo brado, je z važnim obrazom korakal gor in dol, kakor bi imel pod svojim poveljstvom ladijo, ki vozi v Indijo.

Moj oče se mu je bližal spoštljivo, povedal mu par uljudnosti, stavil različna vprašanja o pomenu Jerseja, njegovih pridelkih, prebivalstvu, o šegah in navadah tega otoka, v rodovitnosti zemlje itd. Človek

bi bil moral misliti, da se gre najmanj za Zedinjene države Severne Amerike.

Nadalje je govoril o ladiji, ki nas je nosila; pozvedoval je o mornarjih in slednjič je s tresočim se glasom vprašal: „Zapazil sem na ladiji starega moža, kateri odpira ostrige; ali mi morete kaj o njem povedati?“

Kapitan, kateremu je menda že presedala zabava z očetom, odgovori kratko: „To je star, francoski pohajkovalec. Lansko leto sem ga dobil v Ameriki ter ga vzel s seboj, da ga peljem v domovino. Menda ima sorodnike tu v Havru, katerim je nekaj dolžan, zato jih noče obiskati. Ime mu je Julij... Julij Darnauš ali Darvanš, tako nekako. Bil je nekdanj premožen, a sedaj vidite, da je velik revež.“

Moj oče je postal bled, kakor stena, s prestrašenim pogledom je jecljal: „Tako, tako; dobro, dobro... To je umevno. Hvala lepa, kapitan.“

Vrnil se je k materi, a bil je videti tako razburjen, da mu reče: „Sedi, da ne bo kdo kaj opazil.“

Spustil se je na klop ter jecljal: „On je, on je!“

Potem je vprašal: „Kaj pa nam je storiti?“

Ona je odgovorila: „Otroke moramo odstraniti. Josip ve vse, naj jih gre poklicat. Posebno pa moramo biti previdni, da naš zet kaj ne zapazi.“

Moj oče je bil ves potr. Šepetal je neprenehoma: „Kakšen udarec!“

nimi razmerami seznaniti. Želeti bi bilo torej, da se orožništvo pusti več let na eni in tisti postaji, ker le v tem slučaju bi se mogli privaditi krajevnih razmer in poznati osebe v okolici. Dokler nam pa bode orožništva primanjkovalo, bodo tatovi in hudodelniki vedno dihali svobodno.

Iz Novega sveta pri Hotederšici. Po naključbi nam je prišla v roke 36. številka „glasila nezavedne mase in pristnih podivjancev“ „Lažiljuba“. Da pa nas ne bi ta listič preveč osmradil, smo hodili okrog njega jako previdno. Odprli smo to farovško cunjo in ostrmeli smo. Da izdajajo katoliški duhovniki v tako surovem tonu pisan list, nismo vedeli in da so tako mizerni, tako lažnjivi, tako obrekljivi, o tem nismo bili še prepričani. In čitali smo „pobožnega“ „Lažiljuba“; pred očmi so se nam zavrtile črke, mesto črk so se pokazali rožički in — videli smo dovolj. O, ubogo ljudstvo, katero imajo ti ljudje v krempljih! Toda prišel bode čas, ko jih bode tudi ono spoznalo v pravi luči. V zgoraj imenovani številki glasila „nezavedne mase“ „Lažiljuba“ je hotenjski dopisun napadel tudi nas. Imenuje nas „nedolžne pretepače“. Čudimo se, kako nam more ta človek to očitati, kajti še nikjer se nismo nikdar pretepavali. Saj nismo tako vneti za pretepavanje, kot so klerikalci v Hotederšici in kot sta ona Kristusova namestnika, katera sta se stepla v poštnem vozu. O tem pretepu bi poročal ti dopisun, kajti ti pretepači se ne morejo imenovati „nedolžni pretepači“. Mi smo že toliko pametni, da vemo, da s tepežem ni nihče nič

boljši in da je tudi tak človek, ki se s tepežom kaj upa, jako malo vreden. Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na solnce. To si naj dopisun debelo zapiše za svoja ušesa. Kako se ti drzneš komu očitati podivjanost in pretepavanje, ko jih ni večjih podivjancev in pretepačev, kot so ravno klerikalci. Torej med njimi išči pretepače, saj jih ne bo težko dobiti. Da je ta človek tako izvrsten obrekovalec, se mi ne čudimo; saj mora že zaradi dolgega časa kaj počenjati. In kar se je kdo naučil, to bode tudi znal; trnje ne rodi grozdja. Pustimo psička lajati. Kadar se bode naveličal, bode že nehal. Torej: Na podlo blatenje ne odgovarjamo več. Vse blato, ki ga mečete na nas, pada nazaj na vas. In umazani ste od njega že tako, da boste kmalu v lastnem blatu poginili. — Neki človek v Novem svetu je izvrsten prilizovalec hotenjskega župnišča. Ta mogočnež je menda tudi dopisunu zatrobil v ušesa, da se mi pretepavamo. Svetujemo mu, naj pusti druge ljudi pri miru in naj pometa pred svojim pragom, ker pred njim ima kupe smeti. Poučuje naj rajše svoje sinove, da ne bodo več kepali božje znamenje konec hotenjskega polja, kar so že delali, nas pa naj pusti pri miru, ker ga po nobeni stvarci ne vprašujemo in ker mu nismo še nikdar nič žalega storili. Sicer vemo še marsikaj povedati, a bojimo se, da bodo postala prevročna tla in tudi s takimi ljudmi, kot so okrog „glasila nezavedne mase in pristnih podivjancev“ „Lažiljuba“, se nočemo več pečati. Škoda zamujati časa, škoda papirja in črnila. Nismo tako boječi kot je hotenjski „Laži-

Mati, katere se je lotila še enkrat silna jeza, reče z glasom, katerega je komaj obvladala: „Saj sem si vedno mislila, da iz tega lopova ne bo nič, da nam bo še enkrat za nadlogo! Ni mogoče, da bi kaj dobrega prišlo od takega Davranša . . .“

Oče je potegnil z roko po čelu, kakor je bila njegova navada, kadar mu je mati kaj predbacivala.

Nadaljevala je: „Daj Josipu denar, da bo plačal ostrige. Tega še manjka, da nas berač spozna, lep utis bi to napravilo na ladiji! Hitro pojdimo na drugo stran, da nam ta človek ne bo tako blizu.“

Oče mi je dal novec za pet frankov, potem sta se oba oddaljila. Sestre so začudeno vpraševale, zakaj se oče ne vrne. Povedal sem jima, da je materi postalo slabo. Vprašal sem starca: „Koliko smo dolžni, gospod?“

Rad bi bil rekel: stric.

On odgovori: „Dva in pol franka.“

Dal sem mu svoj novec, on mi je vrnil, kar je bilo preveč. Opazoval sem pri tem njegovo razkavo in žuljavo roko, opazoval njegov obraz, na katerem je beda in žalost zapustila sledove in sem si rekel: „Moj stric je, brat mojega očeta.“

Podaril sem mu pol franka. Zahvalil se je, rekoč:

„Blagoslov božji naj vas spremlja, mladi gospod.“

Govoril je te besede z naglasom berača, kateri je dobil dar. Pri tem sem mislil, da mu beračenje ne more biti tuje.

Sestre so se začudeno spogledale nad toliko radodarnostjo.

Ko sem vrnil očetu denar, reče mati:

„Kaj, to je veljalo tri franke? Ni mogoče!“

Odgovoril sem z odločnim glasom: „Dal sem mu pol franka v dar.“

Videl sem, da mater napada jeza, rekla je ostro:

„Kaj, ali si zblaznel! Pol franka, temu človeku, temu lopovu!“

Moj oče je pogledal pri tem na zeta, to je povzročilo, da je mati umolknila.

Potem smo vsi molčali in gledali na morje.

Kar se nam je zazdelo, da se vijoličasta senca vzdiguje pred nami iz morja, bil je Jersei.

Ko smo se bližali cilju, porajala se mi je v srcu želja, da bi še enkrat videl strica Julija, da bi se mu približal in mu povedal kaj tolažilnega in ljubega.

Ker ni nikdo več povpraševal po ostrigah, je bil v tem času izginil, gotovo je zlezal v kako umazano luknjo, katero so mu odkazali za prenočišče na dnu ladije.

Vračali smo se na drugem parniku v Havr in njega nismo videli več. Moja mati se je še na povratku vznemirjala, da bi se kje ne pojavil.

Nikdar več nisem videl brata mojega očeta! Glej, to je vzrok, da podarim kakemu beraču novec za pet frankov.

ljubov“ dopisun. Revček kar prosi, da se ne izda njegov podpis, ker se boji, da bi ga kdo izmed napadenih poslal malo na ričet vsled debelih laži. Mi pa pišemo resnico, torej se ne bojimo nič priti s podpisom na dan.

V Novem svetu, dne 1. oktobra 1907.

Josip Stefančič ml., Marko Rupnik ml., Anton Stefančič, Anton Menart, Ivan Rupnik, Jakob Nagode.

Narodno gospodarstvo.

Živinozdravniki uporabljajo že dolgo pri živalskih operacijah morfinj in kloroform, da bi zmanjšali bolečine. Poskušali so tudi s kokainom, vendar je kokain predrag. Zdaj so našli, da je novocain supravenin prav dobro, nestrupeno in cenejše sredstvo kakor kokain. Zato naj vsakdo naprosi svojega živinozdravnika, naj pri boleznih operacijah uporablja to sredstvo — in to ne samo radi hudih bolečin (koliko trpe živali pri najnavadnejših operacijah, n. pr. pri rezanju!), ampak tudi zato, ker je operacijo mogoče lažje in boljše izvršiti, če žival ne čuti. Kolikokrat se je že zgodilo, da je žival poginila, ker jo je operater ranil, ker se je med operacijo branila in suvala krog sebe.

Nekaj pravil za živinorejce. 1. Krmi redno po času in množini. 2. Napajaj redno, ne prevroče, ne premrzlo! 3. Skušaj odpraviti iz travnikov škodljive in strupene rastline! 4. Glej, da se žival ne prehladi! 5. Skrbi za svež zrak in snago v hlevih! 6. Za delo si smeš izposoditi roke in noge svojih hlapcev in dekel — nikdar pa se ne smeš zanesti na druge oči kot na svoje.

Do začetka novembra še lahko presadimo drevesca. Kdor presaja jeseni, bo spoznal, da se mu manj drevesc posuši kot pri pomladni saditvi. Spomladi rastejo drevesca že naprej, kakor bi bila delj časa na istem kraju.

Barbarstvo. Na perutninski razstavi v Majningu je razstavil tudi lesorezec Morgenrot svoje živali in bi bil dobil premijo v denarjih za lepe peteline, ko bi se ne bili presojevalci v zadnjem trenutku spomnili, da je treba živali še pregledati, ker so se že večkrat pripetile nepoštenosti (n. pr. pobarvano perje). Raziskujoči Morgenrotove živali, so našli, da imajo petelini v repu peresa z bucikami (knoflami) pripete. Da bi petelini pravilno držali repe, pa se je Morgenrot poslužil najgrših, nepopisnih sredstev. Presojevalci so tožili Morgenrota in sodišče je obsodilo brezsrčneža v 6 tednov ječe, vsklicno sodišče je — žal! — pomanjšalo kazen na 3 tedne.

Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani

vabi vse slovenske zadruge, da ji pristopijo. Okrožnici povzemamo: Naš narod, od vseh zatiran in teptan, izbral si je pot samopomoči in se je zaupal združništvu, da ga

varno vodi po tej poti do gospodarske samostalnosti — do rešitve. — Izvršilo se je že precej združnega dela. Požrtvovalnim možem, ki so ledino orali in sodelovali z edinim zvišenim namenom, svojemu narodu pomagati do gospodarskega osvobojenja, dolguje narod mnogo zahvale. Mnogo dela pa nas še čaka. Spopolniti se mora število zadrug; zasnovati se mora še toliko zadrug, da bode imel vsak kmetovalec, vsak obrtnik, vsak delavec itd. v svoji bližini zadruga, ki mu dajejo potreben kredit, mu preskrbijo razne potrebščine, — posebno take, ki pospešujejo produkcijo, — mu vnovčujejo pridelke in izdelke ali mu nudijo druge udobnosti, ki zboljšujejo gospodarsko življenje. Skrbeti moramo, da se naše združništvo utrdi na znotraj, odpraviti je treba vse hibe, ki so se morebiti napravile, izrabiti moramo vse izkušnje, ki so se ponekod že ali se še bodo morale zelo drago plačati; doseči se mora neka enotnost za pojedine vrste zadrug, skrbeti moramo za zadostno nadzorovanje in poduk, vzgojiti si moramo dobro združno uradništvo itd. Skrbeti moramo, da zadobi naše združništvo popolen stik s svetovnim trgom itd. itd. Vsa ta dela more pa izvrševati le moderno vrejena zveza zadrug, ki mora pri naših razmerah imeti posebno sledeča svojstva: Njen sedež mora biti v Ljubljani, odkoder se po potrebi osnujejo v pojedinih pokrajinah zvezne podružnice. Zveza mora zadrugam nuditi vse dopustne ugodnosti in jim biti pomočnica in zavetnica v vseh zadevah. Zveza zadrugam ne sme nalagati občutnih bremen in obvez. Zveza mora vse svoje posle vršiti točno a previdno; popolnoma morajo biti izključene zgube in nevarnost, da bi morale zadruga kedaj kake zvezine zgube pokrivati. Da dobijo zadruga zvezo, ki bo izvrševala gori označena dela in imela navedena svojstva, ustanovila se je podpisana „Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani“, ki je že registrovana in je tudi že pričela poslovati. Podpisana zveza nudi svojim zadrugam vse dopustne ugodnosti, posebno pa sledeče: 1. Zveza izvršuje pri svojih zadrugah postavno revizijo. Ker pripisuje reviziji največjo važnost, bo izvrševala po možnosti pri vsaki zadrugi revizijo vsako leto, vsekako pa tako, da nobena zadruga ne ostane čez poldrugo leto brez revizije. S tem pa noče zveza zadrugam povzročati revizijskih stroškov, temveč nosi iste sama, ako revizija ne traja več, kakor 3 (tri) cele dneve. Ker pa morajo trije dnevi zadostovati za vsako normalno revizijo, so zvezine zadruga obvarovane vsakoršnih revizijskih stroškov. 2. Zveza izvršuje kot denarna centrala denarno izravnavo na ta način, da otvori vsaki zadrugi tekoči račun, na kojega nalagajo zadruga obrestonosno svoje vsakočasne blagajniške preostanke ter z istimi vsaki čas razpolagajo, — dobijo pa tudi potreben kredit. Vse denarno poslovanje vršilo se bo previdno, a točno in brez vseh nepotrebnih stroškov. 3. Zveza pomaga svojim zadrugam v vseh poslovnih zadevah, posebno jim sestavlja vsakojake vloge na različne oblasti, davčne napovedi itd., pregleda in popravlja vsakoletne računске zaključke, v potrebi sestavi

iste sama. Zveza preskrbuje zadrugam vse potrebne tiskovine, uzorna pravila, poslovnike, navodila, blagajne, štampilje itd. 4. Zveza skrbi za združni poduk s tem, da prireja v Ljubljani in drugod v pripravnem času poučne tečaje za načelstva, nadzorstva, poslovodje zadrug — in tudi za druge, ki se zanimajo za združno delo, prirejala bo tudi v vseh pripravnih krajih podučne shode. Vrh tega bo izdajala strokovne knjige, brošure itd. V pokritje tozadevnih stroškov služi poseben razpoložni zaklad, ki je v smislu zvezinih pravil edino le v ta namen določen. 5. Zveza zavaruje zadrugam njih blagajne proti tatvini po ulomu. 6. Za zadruge, ki imajo blagovne posle, je zveza tudi blagovna centrala. Ona jim preskrbi vse potrebščine, ki jih rabijo pri izvrševanju v svojih pravilih določenih poslov. Zveza pa prodaja tudi pridelke in izdelke svojih zadrug in posebno prevzema dobavo takih pridelkov in izdelkov za državo, dežele, okraje, občine, velika podjetja in druge odjemalce. V to svrhu oskrbela si bo zveza potrebna poslopja, skladišča, tehnične naprave itd. Bremena, koja nalaga zadrugam članstvo pri podpisani zvezi, so sledeča: Vsaka zadruga vplača za vsakih svojih 20 članov 1 delež po 10 — K (deset kron), — deleži ostanejo last zadruge in se ji pri izstopu vrnejo. Lahko bi se sicer po vzgledu drugih zvez določili veliki deleži, s katerimi bi si zveza na jako priprost način dobila nekaj denarnih sredstev; snovatelji zveze bili so pa mnenja, da bi zveza z velikimi deleži odvzela zadrugam precej njihove obratne glavnice, kar pa ni v korist zadrugam. Tudi v pokritje zveznih upravnih stroškov, a samo v to svrho, prispevajo zadruge, pa le tedaj, ako upravni stroški niso že po lastnih dohodkih zveze pokriti; o upravnem prispevku se sklepa na občnem zboru, torej odločujejo o njem zadruge same. Ker pa ni dvoma, da bo zveza imela toliko lastnih dohodkov, da sama pokrije svoje upravne stroške, bodo zadruge redno obvarovane upravnega prispevka. „Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani“ nudi torej zadrugam vse dopustne ugodnosti; po svojem modernem in v vsakem oziru popolnem ustroju ne bode zadrugam samo le previdna vodnica, temveč tudi v vsakem položaju in v vseh poslovnih zadevah najboljša pomočnica in zavetnica. Bremena, ki jih nalaga zadrugam včlanjenje v našo zvezo, so tako lahka, da jih niti najmanjša zadruga ne bo občutila.

Po svetu.

Astrijski častniki kot natakariji. V nekem hotelu v Nev Jorku je našel neki odvetnik iz Budapešte tri nekdanje častnike, ki so služili tu kot natakariji. Baron Oton Tunkl, nekdanji nadporočnik pri ulanih; Oto Kornfeld, nekdanji artilerijski nadporočnik, in grof Šafgoč, nekdanji huzarski nadporočnik, so morali radi dolgov zapustiti armado ter so se podali za kruhom v Ameriko. Pravijo, da so zadovoljni z novim poklicom ter da zaslužijo mnogo denarja.

Na severni tečaj bi bil rad prišel z zrakovom Američan Velman. Balon, v katerem so bili trije zrakovplovci, se je vzdignil pri Vogelbai otoku. Neslo ga je proti Spicbergonu, kjer je zadel ob leden hrib. Pri tem se je tako poškodoval, da so ga morali možje zapustiti ter se vrniti.

Tolstoj v nevarnosti. Roparji so napadali Jasno Poljano, posestvo slavnega pisatelja Tolstega, vendar se častitljivemu starčku ni zgodilo ničesar. Kdo je napadel grofa, še ni znano. Sicer ni verjetno, da bi bili roparji iz bližnje okolice, kjer je Tolstoj znan kot dobrotnik ljudstva in blaga duša, vendar so zaprli par sumljivih kmetov. Toda Tolstoj se je osebno zavzel za te može, nakar so jih izpustili iz zavora.

Umor iz osvete. V Kloštru na Češkem je zidar Mika iz osvete umoril kmeta Rousa. Zabodel ga je z nožem 24krat. Morilec se je ves obupan zgrudil ob svoji žrtvi na tla. On in morilec imata vsak po sedem nepreskrbljenih otrok.

Potopljene ladije, ki leže že 80 let na dnu morja, bodo vzdignili. V Londonu se je ustanovilo društvo, katero si stavlja nalogo vzdigniti ladije, ki so se potopile v morski bitki pri Navarinu 20. novembra 1827, ko so združeni Rusi, Francozi in Angleži uničili turško-egiptsko brodovje. Takrat se je potopilo 62 ladij. Društvo upa, da bo dobilo denarja in dragocenosti za najmanj 20 milijonov mark, ker je bilo na ladijah 12 do 13 milijonov mark denarja in 1700 topov, katerih vsak je vreden vsaj 4000 mark.

Radi nevestine nezvestobe. V Černej, na Ogrskem, se je vrnil, po dveletni odsotnosti, kmetski sin, Jurij Nemčik. Njegova nevesta se je v tem času poročila z nekim kmetom, kar ga je silno bolelo. V razburjenju je napadel moža svoje nekdanje neveste ter ga ustrelil. Nato se je še sam usmrtil.

Nesrečen oče. Žena mesarja Josipa Navratila v Simicu na Moravskem je dobila dvojčke. Mož se je vsled tega tako razburil, da je zgrabil za nož ter si ga potisnil v vrat. Ranjen je smrtnonevarno.

Velikansko gobo so dobili te dni na otoku Kostelcu na Češkem. Tehtala je 6 kg in je bila visoka 25 centimetrov.

Za kratek čas.

Dober svet. Dijak: „Mojster, računajte mi obleko za 10 K ceneje.“ — Mojster: Zakaj? — Dijak: „Bote imeli vsaj manj škode, če ne bi mogel plačati.“

V šoli. Učitelj: „Katera žival ti daje hrano in obleko?“ — Učenec: „Moj oče.“

Čudna slepota. Gospod vpraša beračevega sinčka: „Ali je tvoj oče že dolgo slep?“ — Deček: „Vedno od 8. zjutraj do 6. zvečer.“

Oha! Gospa Petelinka: „Ali ti je nova pestunja všeč?“ — Gospod Petelin: „Prav všeč!“ — Gospa Petelinka: „To sem si mislila in jo že odslovila!“

Prodajo se

Iepa kamenita hišna vrata.

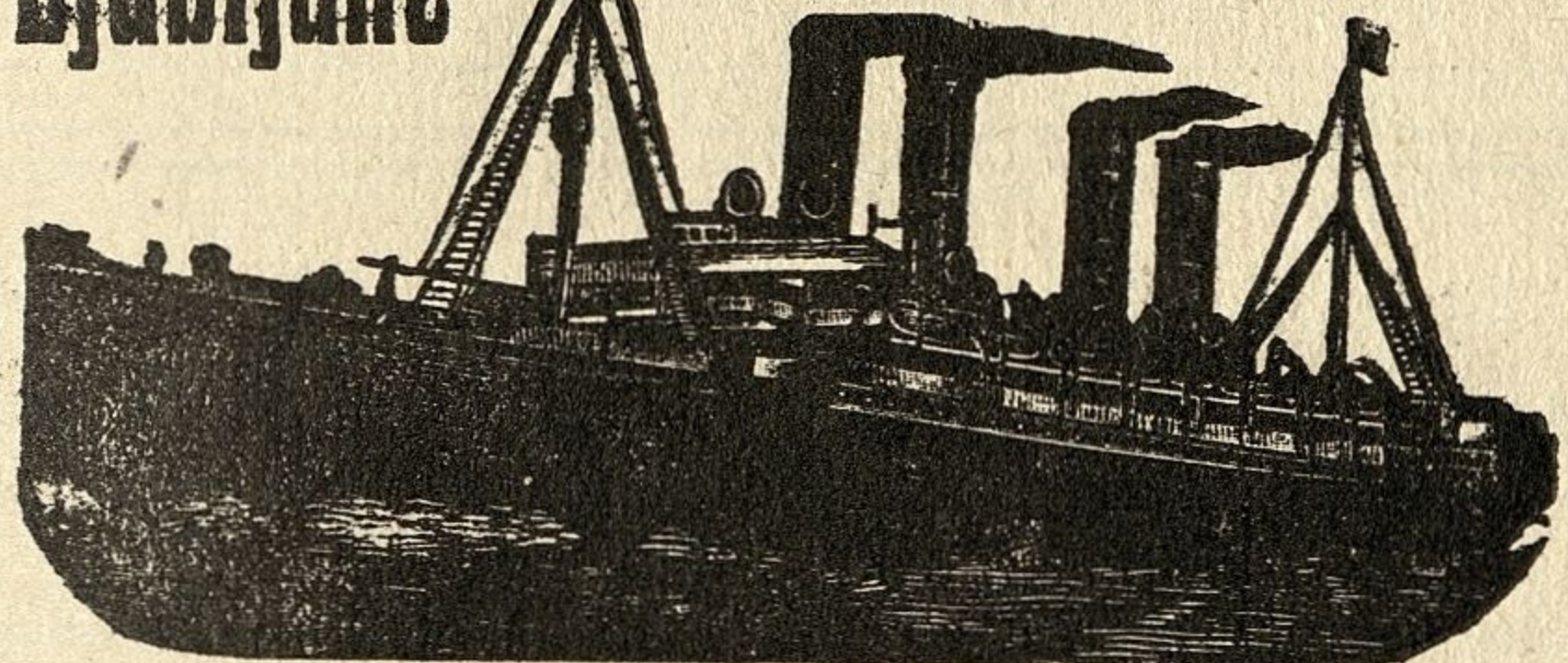
Več se izve pri lastniku Dragotinu Vičič v Postojni hišna številka 63.

Oklic!

V ponedeljek, dne 14. t. m., prodalo se bode na prostovoljni javni dražbi na drobno Antonu Lampetu v Črnem vrhu nad Idrijo lastno posestvo, kakor:

njive, travniki, gozdovi, vrtovi in hiša št. 28
— v Črnem vrhu —

(ki donaša sama z vrtom letnih 600 K) — vse to pod jako ugodnimi pogoji. Natančnejši podatki na licu mesta.

Iz Ljubljane v New-York

vozi se najcenejše s prekrasno opremljenimi ekspresnimi parobrodi, takozvanimi

— cesarskimi brzoparniki —

Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm in Kaiser Wilhem der Grosse, kateri so največji in najvarnejši na svetu.

Vožnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna pojasnila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani
št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,
nasproti stari Tišlerjevi gostilni.**Loterijske številke.**Trst, 28. septembra 88 27 40 75 41
Praga, 2. oktobra 2 17 65 3 77**Zarezano strešno opeko**

(Falz)

navadno strešno opeko, kakor tudi zidak, žlebak in vsako drugovrstno opeko ima v zalogi

— **Karol Jelovšek** —

opekarnar na Vrhniki (Notranjsko).

Zahtevajte cenike zastoj —
— in poštnine prosto.**Franc Čuden**najstarejša eksportna tvrdka
na debelo in drobno.— **Upar** —in trgovec zlatnine in srebrnine
v LJUBLJANI.Delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v
Bielu, Genovi in Glashütte.**Podnanoška mlekarska in sirarska zadruga**
— v Hruševju —

razpolaga z večjo množino

finega sira

[pol emendolca]

in ga prodaja po 1 K 60 v. loko Hruševje. Naročila se točno izvršujejo.

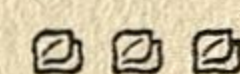
Priporočamo se za obila naročila.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
— dopoludne. —Obrestuje hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ % brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.

Opeka - zidaki

so naprodaj

v poljubnih množinah

== v parni opekarni ==

Jos. Lavrenčič-a v Hrašah pri Postojni.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Dr. Démeter Bleiweis Trsteniški

strokovni zdravnik za notranje bolezni

== in za bolezni v nosu in vratu ==

== naznanja, ==

da ordinira odsihdob

ob delavnikih od 8.—9.

dopoldne in 3.—5. popoldne

v Ljubljani, Cigaletove ulice 7

zraven sodnije.

Modna trgovina PAVEL MAGDIČ, Ljubljana, Prešernove ulice 7.

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.

Čipkasto blago, pajčolan, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezenine.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.

Pozamenterija, porte in žnore, resice, krepince in žnore za tapetnike.

Krepi in flori za zalovanje.

Zlate in srebrne resice, čipke in vrvice.

Šerpe iz svile, čipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačke, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venci.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modrci in potrebščine za modrce.

Glave rokavice in rokavice za uniformirance, pletene letne in zimske rokavice.

Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zaplestnice, naprsniki in žepne rute.

Pravo Jägrovo normalno perilo, srajce, tricot, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in pasovi za šport.

Nogovice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogovice, rokavice in dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrbtniki, ovratniki, robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd. itd. itd.

Gospod! Čitajte novosti, ker so za vas važne in koristne! Razpošiljam po pošt. povzetju za K 12-50 krasno, dobro in moderno opravo, obstoječo iz sledečih stvari: fina bela ali barvasta srajca poljubne številke, dobre spodnje hlače, lepo spalno srajco, ovratnik po želji, krasno kravato, par trpežnih nogavic, močno brisalko, izvrstne naramnice, 3 dobre žepne robce, vse v eni škatlji lepo razdeljeno.

Pošiljam z obratno pošto.

Za neugajajoče povrnem denar.